

не можлива без взаємодії з громадськістю. Діяльність присяжних формує більшу довіру суспільства до суду, що дуже актуально на даний момент.

У такій формі народ виражає свою волю у вирішенні суспільно-важливих питань. Це одна з форм здійснення безпосередньої демократії.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст. 88. – Ч. 2, ст. 383.
2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 40-41, 42, ст. 492. – Ст. 293.
3. Про судоустрій і статус суддів: Закон України 02.06.2016 // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 31, ст. 545. – Ст. 63.
4. Шишкін В. І. Суд присяжних // Юридична енциклопедія : [в 6-ти т.] / ред. кол. Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. — К. : Українська енциклопедія, 1998.

Ключові слова: судоустрій Україні, Верховний Суд, Велика палата, правосуддя., судочинство, присяжні, народ

Науковий керівник: старший викладач Нестерчук Л. П.

Трушкіна Анна Дмитрівна

студентка 1-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»

АДВОКАТУРА В МЕХАНІЗМІ ЗАПОБІГАННЯ ПОРУШЕННЯМ ПРАВ ЛЮДИНИ: ЕВОЛЮЦІЙНИЙ ПІДХІД

В сучасних умовах в Україні важко переоцінити значення юридичних інститутів, покликаних захищати права людини. Створення гарантій правового захисту є важливою ознакою демократичної держави, й велика роль у втіленні цього механізму в життя покладається на інститут адвокатури, розвиток якого значною мірою визначає рівень захисту основних прав і свобод.

Захист прав людини має відображатися не тільки в реагуванні на неправомірну поведінку та соціально шкідливі явища, але й в запобіганні їм. Запобігання неправомірній поведінці є набагато простішим та соціально кориснішим, ніж діяльність з ліквідації наслідків порушення права, його відновлення та покарання правопорушників [2, с. 626].

Превентивна діяльність адвокатури стосується майже всіх галузей права: конституційного, кримінального, адміністративного, цивільного, господарського, трудового та інших.

В галузі конституційного права запобігання порушенням прав людини здійснюється шляхом застереження адвокатом суду та органів досудового слідства від порушення конституційних прав свого підзахисного [6, с. 547]. В кримінальному та адміністративному процесі – шляхом участі адвокатів в розслідуванні та запобіганні втраті важливих доказів, адже для більшості правопорушників ледь не найважливішим є факт приховування порушення, й демонстрація його виявлення може стати вагомим превентивним засобом в майбутньому.

В галузях цивільного, господарського та трудового права превентивна діяльність адвокатури спрямована насамперед на запобігання порушенням майнових, особистих немайнових, економічних і соціальних прав і свобод людини [3, с. 29], а також консультування населення з метою підвищення рівня його правової обізнаності й запобігання здійсненню правопорушень. Досить часто громадяни укладають договори з адвокатами, які на ранніх стадіях виникнення спорів пропонують позасудові законні способи їх вирішення [1, с. 69].

Еволюційний підхід до вивчення місця адвокатури в механізмі захисту прав людини визначається аналізом розвитку інституту адвокатури, збільшенням кількості покладених на нього повноважень щодо захисту прав людини тощо. Можна помітити, що впродовж тривалого періоду адвокатури не надавалося належного значення, часто її статус навіть не був законодавчо закріпленим. В силу специфіки функцій, покладених на адвокатуру, її альтернативності органам державної влади наявність цього правового інституту є однією з головних ознак цивілізованого суспільства.

Створення прототипу сучасної професії адвоката відбулося ще в Античному Римі. Після втрати патронатом обов'язкового характеру юридично освічені патриції продовжували надавати правову допомогу клієнтам. Ці відносини вже не були постійними й спадковими – вони припинялися одразу після закінчення процесу. Послугу представництва необхідно було оплатити грошима або коштовним подарунком, інституту безкоштовної правової допомоги ще не існувало. Можливість отримати державного захисника на безкоштовних засадах почала надаватися вбогим, сиротам та іншим незахищеним категоріям населення лише в часи Середньовіччя. В Київській Русі цей інститут також діяв, проте не мав офіційно затвердженого характеру й був нестабільним.

В сучасному світі ситуація зовсім інша: право кожної людини й громадянина на професійну правничу допомогу, зокрема, у випадках, передбачених законом, й безоплатну, закріплене в статті 59 Конституції України [4, ст. 59].

Важливою функцією адвокатури, яка офіційно закріплена в статті 19 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012, є також надання правової інформації та консультування з питань застосування законодавства, що сприяє підвищенню рівня правової освіти населення й, відповідно, зменшенню кількості випадків порушення права [5, ст. 19].

Еволюція обсягу повноважень адвокатури щодо захисту прав простежується також в тому, що приблизно до другої половини XIX – початку XX століття основними суб'єктами правового захисту були передусім люди заможних станів. Доступ інших станів населення до професійного представництва в суді було відкрито лише на початку XX століття.

З часом змінювалися також умови для здобуття адвокатської професії. Так, в Давньому Римі ніяких умов (освітнього цензу, моральних якостей, практичної підготовки) визначено не було. Кандидати в адвокати могли прослухати курс ораторського мистецтва, відвідати судові засідання, консультації відомих юристів тощо, але законом не було врегульовано ні порядок, ні строк, ні навіть обов'язковість такої підготовки. Передбачалося лише декілька категорій населення, які не могли представляти в суді ні себе, ні інших осіб, а саме: неповнолітні, недієздатні та глухі, які не могли почути розпоряджень суду. Не мали права представляти інших осіб, але могли захищати себе в суді самостійно сліпі та жінки.

Проте зараз Закон встановлює перелік критеріїв, яким повинен відповідати майбутній адвокат: мати повну вищу юридичну освіту, володіти державною мовою, мати стаж роботи в галузі права не менше двох років, скласти кваліфікаційний іспит, пройти стажування, скласти присягу адвоката України та отримати свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю [5, ст. 6]. Отже, захист прав людини, зокрема й в сфері запобігання порушенню цих прав, зараз здійснюється кваліфікованими фахівцями, які пройшли декілька етапів відбору.

Можна зробити висновок, що адвокатура займає почесне місце в механізмі запобігання порушенням прав людини, а рівень розвитку адвокатури є одним із критеріїв демократичності держави, важливою ознакою стану захищеності прав людини.

Список використаних джерел

1. Бакаянова Н. М. Функціональні та організаційні основи адвокатури України: дис. докт. юр. наук : 12.00.10 / Н.М. Бакаянова. – Одеса, 2017. – 487 с.
2. Батан Ю.Д. Вплив превентивного механізму права на неправомірну поведінку // Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані : монографія / за ред. О.В. Козаченка, Є.Л. Стрельцова. – Миколаїв: Іліон, 2016. – С. 625–642.

3. Батан Ю. Д. До питання про місце превенції у правовому регулюванні / Батан Ю. Д. // Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України. — 2017. — №10. — С. 25–31.
4. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
5. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 23 серпня 2012 р. // Офіційний вісник України. — 2012. — № 62. — Ст. 17.
6. Руденко М.В., Говоруха М.М., Рибалко Г.С. Судова влада та правоохоронні органи України: навч. пос. / М.В. Руденко, М.М. Говоруха, Г.С. Рибалко. — Х.: Харків Юридичний, 2007. — 627 с.

Ключові слова: адвокатура, превенція, захист прав, запобігання, еволюційний підхід.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Селезньов В. А.

Яровенко Богдан Сергійович

студент 2 курсу Факультету підготовки слідчих Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

НАЦІОНАЛЬНЕ АНТИКОРУПЦІЙНЕ БЮРО УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Рівень корупції у державі та недостатня ефективність заходів боротьби із нею викликали потребу утворення органу, головним завданням якого є розслідування корупційних правопорушень, запобігання ним та притягнення винних до відповідальності. Саме тому актуальним є дослідження Національного антикорупційного бюро України (далі — НАБУ), адже удосконалення роботи цього органу зможе суттєво знизити рівень корупції.

Питання організації та діяльності НАБУ досліджували у своїх роботах такі науковці: І. Коротич, О. Скомаров, Н. Шинкаренкота інші. Проте не всі проблемні питання, пов'язані із діяльністю НАБУ є розкритими, що підкреслює необхідність подальших наукових досліджень у цій сфері.

Як відмічають науковці, способи організації протидії корупції у різних країнах суттєво відрізняються. Досить ефективними є такі дії: запровадження антикорупційного законодавства і створення уповноваженої інституції (організації, установи) з протидії корупції, орієнтованої передусім на виявлення, попередження та припинення корупції у вищих ешелонах влади, активна роль громадянського суспільства у виявленні корупції і забезпеченні «прозорості» державної влади [1, с. 75]